

Härnösands kommuns revisorer

Till
Samhällsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2024-04-05

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning - samhällsnämnden”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om samhällsnämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att samhällsnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 5 juli 2024. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Anders Gäfvert
Ordförande

Lars Norberg
Vice ordförande

Samuel Möller
2:a vice ordförande

Grundläggande granskning - samhällsnämnden

Rapport
Härnösands kommun

KPMG AB

Datum 2024-04-05

Antal sidor 11

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - samhällsnämnden

2024-04-05

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Målstyrning	5
3.1.1	Bedömning	6
3.2	Ekonomistyrning	6
3.2.1	Bedömning	8
3.3	Uppföljning av intern kontroll	8
3.3.1	Bedömning	9
4	Slutsats och rekommendationer	10

1 Sammanfattning

KPMG har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen var att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi ser allvarigt på den bristande måluppfyllelsen samt den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden måste följa upp ekonomin på ett mer tillförlitligt sätt så att avvikelser uppmärksammas i tid. Vidare måste nämnden fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vi anser att nämnden bör överväga att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen för utförande av kontrollmomenten samt ange tidsplan för detta i sin internkontrollplan i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi samhällsnämnden att:

- Stärka målstyrningen, se avsnitt, 3.1.1.
- Stärka ekonomistyrningen, se avsnitt 3.2.1.
- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen för utförande av kontrollmoment samt ange tidsplan för detta inom ramen för internkontrollplanen, se avsnitt 3.3.1.

2 Bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

— Dokumentstudier av underlag från nämnden

— Intervjuer/avstämningar med nämnden

Rapporten är faktakontrollerad av nämndens ordförande och förvaltningschef

3 Resultat av granskningen

3.1 Målstyrning

Kommunfullmäktiges årsplan för år 2023¹ anger åtta övergripande mål fördelat på två perspektiv: *Härnösandsperspektivet* och *organisationsperspektivet*. Utifrån de övergripande målen fastställer kommunfullmäktige, genom årsplanen, årliga kortsiktiga mål i form av resultatuppdrag med tillhörande styrtal för varje nämnd. Nämnderna kan utöver detta formulera egna mål för sitt arbete med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål.

Tre kommunövergripande mål berör nämndens verksamhet. Till målen framgår totalt fyra resultatuppdrag tilldelade nämnden. Vidare framgår målnivåer för år 2023 till respektive resultatuppdrag.

Samhällsnämnden antog den 13 oktober 2022 verksamhetsplan för år 2023². Av verksamhetsplanen framgår att nämnden antagit de tilldelade fyra resultatuppdragen. Därutöver har nämnden antagit ytterligare ett uppdrag med målvärden till det övergripande målet *ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete*. Till respektive resultatuppdrag anges även strategiska åtgärder som ska genomföras för måluppfyllelse.

Utöver de resultatuppdrag som tilldelats från kommunfullmäktige har nämnden utverkat ett arbetsmiljömål kopplat till det övergripande målet *framtidens arbetsgivare*: chefens förutsättningar och medarbetarskap: "Vi är ett starkt team/förvaltning". Målet ska följas upp genom medarbetarenkäten.

Nyckeltal och målvärden anges även till de mål som inte är tilldelade genom resultatuppdrag.

Vi har tagit del av uppföljning i delårsrapport per 2023-08-31³. Av delårsrapporten framgår att nämnden per 31 augusti bedömer att de kommer uppfylla två av fyra resultatuppdrag. Nämndens eget resultatuppdrag avseende *ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete* bedöms vara uppfyllt vid årets slut. Nämndens arbetsmiljömål kopplat till *framtidens arbetsgivare* har inte varit möjligt att följa upp vid tiden för delårsuppföljningen. Tre av nitton strategiska åtgärder var genomförda vid tiden för uppföljningen.

¹ Kommunfullmäktige 2022-11-21, § 113

² Samhällsnämnden 2022-10-13, § 168

³ Samhällsnämnden 2023-09-28, § 130

2024-04-05

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för år 2023⁴ och noterar att nämnden bedömer att fyra av fyra tilldelade resultatuppdrag är uppfyllda. Nämndens eget resultatuppdrag avseende *ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete* bedöms vara uppfyllt vid årets slut. Nämndens arbetsmiljömål kopplat till *framtidens arbetsgivare* vara uppfyllt i hög grad. Tolv av nitton strategiska åtgärder var helt genomförda vid tiden för helårsuppföljningen.

3.1.1 Bedömning

Nämnden har antagit mål med tillhörande nyckeltal och målnivåer. Nämnden har inte kunnat bedöma ett mål vid tidpunkt för delårsuppföljningen per augusti. Nämnden har vidare inte kunnat bedöma ett resultatuppdrag vid tidpunkten för helårsuppföljningen. Vi anser att detta begränsar nämndens möjlighet att fatta beslut i syfte att främja måluppfyllelsen. Vi bedömer vidare att nämnden inte fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse.

Vid årets slut har nämnden sammantaget uppfyllt tre av fyra tilldelade resultatuppdrag. Nämnden bedömer att det egna resultatuppdraget kommer uppfyllas vid årsskiftet. Vidare bedömer nämnden att arbetsmiljömålet är uppfyllt i hög grad.

Vi anser att nämnden behöver förstärka arbetet för att nå målen.

3.2 Ekonomistyrning

Samhällsnämnden antog den 13 oktober 2022 verksamhetsplan för år 2023⁵, vilken uppgår till 190,5 mnkr.

Nämnden har följt upp ekonomin i månadsrapporter samt i fyramånadersrapport per 2023-04-30 och delårsrapport per 2023-08-31.

Av fyramånadersrapporten framgår att nämnden uppvisar ett underskott på – 17,8 mnkr för perioden. Vidare framgår att nämnden prognosticerar ett underskott på - 16,9 mnkr vid årets slut.

⁴ Samhällsnämnden 2024-01-25, § 6

⁵ Samhällsnämnden 2022-10-13, § 168

2024-04-05

Kommunstyrelsen har den 8 juni 2023⁶ beslutat att tilldela samhällsnämnden 12,4 mnkr extra skattemedel för 2023.

Samhällsnämnden har den 21 juni 2023⁷ beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram förslag på handlingsplan för att uppnå en ekonomi i balans 2023.

Den 24 augusti 2023⁸ har samhällsnämnden beslutat att anta handlingsplan för ekonomi i balans 2023 samt uppdra förvaltningen att återrapportera ekonomiskt utfall och resultat av åtgärderna vid varje sammanträde under resterande del av året. Vi kan inte utläsa av protokoll att nämnden följt upp handlingsplanen för ekonomi i balans 2023 på efterföljande sammanträden. Handlingsplanen består av en kartläggning av områden inom vilka förvaltningen måste vidta åtgärder för att nå en budget i balans vid årets slut. Vid efterlevnad till handlingsplanen beräknas nämnden uppnå ett nollresultat vid helåret.

Av delårsrapporten per sista augusti framgår ett underskott för perioden på - 16,3 mnkr. Prognosen för helår uppgår till ett underskott på - 2,8 mnkr. Det framgår åtgärder för att hantera den prognosticerade budgetavvikelsen. Vidare framgår att den ekonomiska återhållsamheten kan påverka nämndens resultatuppdrag.

Av verksamhetsberättelsen framgår att nämnden visar på ett underskott mot budget på - 23,6 mnkr. Det framgår att kostnadsposten köp av huvudverksamhet påvisat ett negativt utfall på - 21,8 mnkr, vilket är betydligt större underskott jämfört med årsprognosen. Kostnaderna ska utgöras av avtal med utförare som genomför kommunal huvudverksamhet som köps in. De stora kostnaderna finns främst inom trafik- och teknikenheterna med kollektivtrafiken samt park- och gatuentreprenadavtal och maskintjänster.

Vid sammanträdet i december 2023 fick nämnden information om det ackumulerade utfallet per 30 november. Noteras att av protokollet från samhällsnämndens sammanträde den 20 december 2023 framgår inte att nämnden förutspår ett resultat som är 19 mnkr sämre än den prognos som lämnades per augusti.

⁶ Kommunstyrelsen 2023-06-08, § 125

⁷ Samhällsnämnden 2023-06-21, § 108

⁸ Samhällsnämnden 2023-08-24, § 117

3.2.1 Bedömning

Vi ser allvarligt på den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi ser särskilt allvarligt på att nämnden inte följer det ekonomiska läget och uppmärksammar väsentliga avvikelser.

Vi bedömer att nämnden inte fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att hantera den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden måste anta konkreta åtgärder med tillhörande effektberäkningar i sin handlingsplan för att hantera budgetavvikelse. Vi bedömer vidare det som en brist att nämnden inte följt upp handlingsplanen för en ekonomi i balans.

3.3 Uppföljning av intern kontroll

Samhällsnämnden antog den 13 oktober 2022 internkontrollplan för år 2023⁹.

Till grund för internkontrollplanen, som omfattar fyra identifierade risker, ligger en upprättad risk- och väsentlighetsanalys¹⁰.

Av internkontrollplanen framgår vad som ska kontrolleras. Det framgår inte hur det ska kontrolleras samt ansvarig person/funktion eller tidsplan för detta.

Nämnden har följt upp den interna kontrollen i delårsrapport per 2023-08-31.

Vi har tagit del av uppföljning av internkontrollplanen i delårsrapporten per sista augusti. Det framgår att nämnden utfört tio kontrollmoment utifrån internkontrollplanen. Nämnden rapporterar avvikelser för två kontrollmoment, *mäta tidpunkt för första kontrollbesök* samt *kontrollera att handlägningsrutinen följs*. Det framgår att nämnden inte bedömer att bristerna är av akut karaktär och förslag på förbättringsåtgärder ska presenteras i samband med årsbokslutet.

Av verksamhetsberättelsen framgår att nämnden följt upp samtliga kontroller under året. Flertal avvikelser har identifierats. Nämnden har genomfört förbättringsåtgärder kopplat till fakturaprocess och myndighetsjäv. Förbättringsåtgärden kopplat till myndighetsjäv är inte helt färdigställd.

⁹ Samhällsnämnden 2022-10-13, § 168

¹⁰ Samhällsnämnden 2022-09-15, § 137

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - samhällsnämnden

2024-04-05

3.3.1 Bedömning

Vi anser att nämnden bör överväga att beskriva genomförande av kontrollmoment samt ange tidsplan och ansvarig person/funktion i sin internkontrollplan i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi ser allvarligt på den bristande måluppfyllelsen samt den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden måste följa upp ekonomin på ett mer tillförlitligt sätt så att avvikelser uppmärksammas i tid. Vidare måste nämnden fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vi anser att nämnden bör överväga att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen för utförande av kontrollmomenten samt ange tidsplan för detta i sin internkontrollplan i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi samhällsnämnden att:

- Stärka målstyrningen, se avsnitt, 3.1.1.
- Stärka ekonomistyrningen, se avsnitt 3.2.1.
- Överväga att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen för utförande av kontrollmoment samt ange tidsplan för detta inom ramen för internkontrollplanen, se avsnitt 3.3.1.

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - samhällsnämnden

2024-04-05

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Liam Alldén
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.